

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2873

יום שני ט"ו אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ כו | עמוד היומי: שבת כ. | דף הכולל: 0 | קנין ירושלמי: תרומות פג
דף היומי בהלכה: ר"ג א' - ג'.
מוסר: שם עולם - פרק כ"ב עד 'ואל יאמר האדם'.
קנין חכמה הלימוד השבועי:

מי יכול ביום פורים לעזוב את הבית בשעה הזו שהיא אמצע הסעודה ושמחת היום להביא את ה"מים שלנו"

ימי משתה ושמחה של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

ההלל, והקשה למה בליל הסדר אומרים הלל הרי היה צריך להיות שההגדה של פסח תחשב כהלל, וקריאתה של ההגדה היא הלילא.

מרן הגרא"מ שך התפעל מאוד מהשאלה הזו, ובאותה שנה פלפל בארוכה במשך כל יום הפורים בשאלה הזו. וכל מי שנכנס אליו באותו יום אמר לו הרב שך, "ר' בן ציון פלמן שאל שאלה מעניינת...!", ופרס לפניו את השאלה, וכל אחד ניסה את כוחו ליישבה בראיה ובסברא, ויצאו כולם שמחים בשמחת התורה עם שמחת היום. (ועיין בשלמי תודה, פורים, סימן כ"ד סק"ד, שהאריך בזה).

דרכו של הגרב"צ פלמן זצ"ל בכל עת ועידן היתה איך לעלות ולרומם את אלו שבאו לשמוע את שיעוריו בהלכה. ובשיעורים היה מוסיף ענינים באגדה בעניני הפרשה והמועדים שהעלו ורוממו את הציבור טפח מעל הקרקע.

בשיעור הקבוע שמסר לבחורים משיבת פוניבז' במוצאי שבת, גם כשחל פורים במוצ"ש היה מקפיד למסור שיעור, באומרו שהלילה הזה הוא זמן של רפיון, ואם לא מתכוננים אליו מבעוד מועד, הלילה עובר לבטלה. ובשיעור היה מדבר בהלכות פורים וביאורים במגילה, והיו הדברים נותנים לציבור שמחה אמיתית לכל היום, ושמחת התורה השלימה את שמחת הפורים.

יין לפסח

במשלוח מנות שהביא להרב שך היה מביא גם יין שהכין בעצמו וכדרכו בכל השנה שהביא להרב שך מאותו יין. על היין הזה היה הרב שך מקדש ומבדיל מידי שבת בשבתו. ובפורים הביא כבר יין בשביל חג הפסח, והיה הבקבוק עטוף בכמה שקיות שיהא שמור מכל משמר מחמץ.

וכאשר נתן את היין הזה להרב שך ואמר לו שזהו היין לפסח, היה הרב שך לוקח את הבקבוק ורץ מיד ומניחו בארון צדדי שאין

מרן הגרא"מ שך התפעל מאוד מהשאלה הזו

בעת שעלה ביום הפורים להקביל פני רבותיו במשלוח מנות, היה מוסיף עוד שאלה או חקירה מעניינת שידע שרבו ישמח ויהנה מזה.

שנה אחת בעת שעלה אל רבו מרן הגרא"מ שך זצ"ל - ראש ישיבת פוניבז', שאל אותו על הגמרא במגילה (דף י"ד א') שלא אומרים הלל בפורים משום שקריאתה זו היא הלילא, שקריאת המגילה היא ההלל שמודים בה ומשבחים את הקב"ה כאמירת

א'גישמק משלוח מנות

בפורים בשנת תשל"ב (בעת שהגרב"צ היה אברך כבן 30) הביא במשלוח מנות לרבו מרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל - ראש ישיבת פוניבז', מחברת מלאה בשאלות ובחקירות שהתחדשו לו בעניני פורים ומגילת אסתר. ובהתחלה כתב הקדשה מיוחדת לכבוד רבו ראש הישיבה, כשהוא מתחיל במילים "מנחה שלוחה למור"ר ראש הישיבה במנחת הרמ"א" (שכידוע שכאשר הרמ"א היה חתן, שלח למשפחת חותנו חיבור שלם על מגילת אסתר בתור משלוח מנות).

ר' שמואל מאוד התפעל מהמחברת הזו, ואמר "ר' בן ציון פלמן יודע להביא א'גישמק משלוח מנות". ובמשך תקופה ארוכה היתה המחברת מונחת לו על שולחנו, כשהוא מעיין בה בהנאה מרובה. (ועד היום המחברת משומרת אצל הגאון רבי יצחק הקר שליט"א, חתנו של ר' שמואל, וראש ישיבת גרודנא).

ומתחילין מיום הפורים

השו"ע בסעיף הראשון בהלכות פסח (סימן תכ"ט סעיף א') כותב, "שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום". וכתב המשנה ברורה (סק"ב), "ומתחילין מיום הפורים עצמו". בכל שנה בסעודת פורים היה הגרב"צ שואל את הילדים איזה הלכה חדשה שלא שייכת להלכות פורים, צריך לקיימה היום הזה. הילדים היו מנסים את כוחם זה בכה וזה ככה, עד שבסוף התירוץ נמצא "להתחיל ללמוד הלכות פסח". וכבר בסעודה היה מתחיל לומר הלכה בהלכות פסח כדי לקיים את ההלכה. וגם בשיעור בליל פורים יחד עם כל דיני פורים, היה מסיים בהלכה מהלכות פסח לקיים את ההלכה של שואלין בהלכות הפסח. (ומיד אחרי פורים כל השיעורים היו רק בהלכות פסח).

מים שלנו בפורים

אבל בהמשך השנים לא היה די בזה... כאשר נפתחה המאפיה

של המצות של הרב בורר, התארגנו קבוצה של כמה אברכים חשובים מכולל פוניבז' לאפות מצות יחד בחבורה במאפיה. היו כמה תאריכים שהציעו להם לאפות, אחד מתאריכים היה בשושן פורים, המעלה שהיתה ביום הזה שאז הם יהיו הראשונים שאופים בתנור, כיון שמאפית המצות הזו נפתחת רק בשושן פורים.

היו באלו שלא רצו בשושן פורים כיון שעדיין עייפים מיום הפורים, וגם שיש כאלו שרוצים ביום הזה לנסוע אל קרוביהם שבירושלים לשמוח עמהם בשמחת פורים. אבל הגרב"צ היה בראש אלו שרצו דווקא בשושן פורים, כיון שביום הזה יהיה פחות ביטול תורה, וכמובן גם יקבלו את המצות של תנור ראשון שהוא מעלה בפני עצמו. ובאמת בסופו של דבר כך החליטו שאפית המצות בחבורה תהא בשושן פורים.

אלא שהתעוררה בעיה חדשה, מי יהיה אחראי להביא את ה"מים שלנו", הרי צריך לקחת את המים מהבאר בשקיעה של היום שלפני האפיה, ומי יכול ביום פורים לעזוב את הבית בשעה הזו שהיא אמצע הסעודה ושמחת היום. הגרב"צ שההלכה היתה לו נר לרגליו, אמר מיד שהוא מסכים להיות אחראי על ה"מים שלנו", שהרי לא כתוב בשום מקום בהלכה שצריך לאכול את סעודת הפורים דווקא בשעה של השקיעה, וממילא אפשר להתחיל את הסעודה בעוד היום גדול ולסיימה בשעה לפני השקיעה, ומיד ללכת עם הכדים לבאר כדי להיות שם לפני השקיעה, בכדי להכין את הכרים למילוי המים שבדיק בשעת השקיעה יוכלו למלא בהם את המים.

ובאמת כך היה, מאותה שנה עד סוף ימיו במשך עשרות שנים, הקדים את סעודת פורים, וכשעה לפני השקיעה סיים את הסעודה בנחת וברוגע, ומיד יצא מהבית עם הכדים כדי ללכת אל הבאר למלאותם בשעת השקיעה. ההלכה של שלושים יום קודם לפסח שואלין בהלכות הפסח, לא באה לידי ביטוי רק בלימוד ההלכה, אלא גם בפועל התקיימה אצלו בפורים בעשיית המעשה של שאיבת מים שלנו.

אגב, תמיד יצא לדרך עם תכריך דפים של שיעורים וחיידושי תורה, והרבה פעמים כאשר נשארו דקות מספר עד השקיעה, חס על זמנו היקר ביום הגדול הזה, היה מוציא את הדפים ומיד לן בעומקה של הלכה, כמובן בהלכות חג הפסח הממשמש ובא.

(מתוך שלמים בציון)

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

רבי חיים מזדעזע... החזרת לו?!... הרי זה הלבנת פנים, כעת אין סעודת פורים, אין כלום, עד שאתם קוראים לו בחזרה שיביא לי את המשלוח שלו!

שביבי נוגה משיחתו של הגאון רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי שליט"א על מרן שר התורה זיע"א ליום עלותו בסערה השמימה

כל תוספות, כל רגע שאני נהנה, אני מאושר, מאושר בעולם הזה, ומאושר בעולם הבא...

יש בחורים שאמרו לי שבבין הזמנים הם למדו הרבה יותר טוב מאשר בזמן. ולמה?... כי בבין הזמנים הם יושבים לבד, אין קנאה ותחרות, אין חלומות, אני לומד, נהנה, יש לי גישמאק... גמרא היא מתוקה!!! מתוקים מדבש ונופת צופים... משמחי לב... ליהנות מכל דבר של תורה! אומר ר' חיים... חבל לבזבז את זה... בא, תהנה, וקובץ על יד ירבה, כך באמת נהיים רבי חיים!

מה אנחנו חושבים, כשר' חיים התחיל הוא היה רבי חיים!!!... סיפר אחד מראשי הישיבות שהוא למד בזמנו בלומז'א, וכשהציעו לו ללמוד חברותא עם רבי חיים קניבסקי זה לא היה כבוד...! הוא אמנם היה 'בקי', ולמד הכל וגם למד מדרשים, אבל לא היה נחשב מהאריות שבחבורה, והוסיף, אבל היום הוא עשרות מונים ממני.

רבי חיים עצמו סיפר למישהו, כשהייתי בחור - צחקו עלי... אבל רבי חיים לא נבהל. וכמו שאומרים צוחק - מי שצוחק אחרון...

אני רוצה להגיד לכם, כל הזמן, עשרות שנים, כולנו ידענו שרבי חיים הוא בקי. בסדר, יש עוד בקיאים... הוא אמנם בקי גדול. אבל ברגע ויצא לאור ספרו 'דרך אמונה' - אומרים שאז אמר רבי חיים קרייזוירט שהתברר שהוא אדם גדול בקנה מידה ענק. הדרך אמונה מלא לא רק ב'דיעות', אלא מלא בסברות הלכתיות. עד הדרך אמונה - לא ידעו כחו הגדול ורב חילו, אבל מהדרך אמונה ואילך, ראינו שהוא כמה ראשים למעלה!!!

הרבנית ע"ה אמרה, אמרו לה מה החכמה... את לקחת את רבי חיים קניבסקי... בשבילו באמת כדאי להשקיע...! כל אחת היתה מוכנה להשקיע בגדול הדור...! אמרה הרבנית, אני לא לקחתי אותו כשהוא היה גדול הדור... וכבר ידועים כל הסיפורים שחוץ מללמוד הוא לא ידע כלום!

ללמוד בהתמדה ובתמימות, בלי שום דבר אחר בראש. ובמוסגר: סיפר פעם הגר"א מן, שביארצייט של הרבנית כל שנה רבי חיים היה אומר לו איזו מעלה מיוחדת של הרבנית. ופעם אחת הוא אמר לו - שהיתה לה מעלה שהיא לקחה אותי... לא כולם יכלו לעמוד בזה, אבל היא לקחה רק בחור עם אהבת תורה! אף אחד לא חלם שהוא יהיה גדול הדור, ולא חלמו שהוא יהיה 'בעל מופת' או משהו כזה... בחור שמופקע מהעולם הזה, אך

כולנו יודעים שהאר"י ז"ל אומר 'כיפורים כפורים', והרב דסלר אומר, מי נתלה במי? קטן בגדול. דהיינו יוצא שיום פורים הוא יותר גדול מיום הכיפורים.

אנחנו לא מבינים את הכל, אבל זו האמת הברורה כי גדול היום לאלוקינו.

יש היום דבר שאנחנו תמיד חוזרים עליו, וקיבלנו שזה בא מיסודו מבית מדרשו של עמלק, שבחור שמתקדם קצת יותר ביראת שמים, יש ונותנים לו כינוי של צו"ל.

מי הצולני"ק הכי גדול שהיה בעולם?... רבי חיים קניבסקי. ללא ספק!

הוא החמיר כל חומרא שיכל, וכל מה שיכל לעשות... אני לא יודע הרבה...

ומאיך, אין לך אדם שמח בעולם יותר מרבי חיים קניבסקי!!! תמיד עם מצב רוח, תמיד עם חיוך על הפנים, עם וורט טוב... איך זה הולך?... להיכן נעלם הצו"ל...! מה קרה פתאום...! אולי יש כאלו יוצאים מן הכלל...!?!
◆◆◆

תלמיד חכם הוא חפצא של תורה!

ונראה מה זה שמחה, ומה זה מרבין בשמחה: ידוע גם בשם רבי חיים, וגם בשם מרן הרב אלישיב, שאצל יהודים אין שמחה חוץ מתורה, פיקודי ה' ישרים משמחי לב. ובעומק הרי הימים של פורים זה לא סתם 'עוד שמחה', אלא זה היה מתן תורה!! הדור קבלוה בימי אחשוורוש! קבלת תורה מאהבה וברצון. מה שכלל ישראל אמרו נעשה ונשמע זה היה על תורה שבכתב, אך תורה שבע"פ הם לא הסכימו לקבל. והמתן תורה של 'מאהבה', ועיקר המתן תורה של תושבע"פ - היה בפורים. אז זה זמן של פיקודי ה', וכל החודש שמח!!! פשוט.

אחד הדברים שמפריעים לנו, שנראה לנו שאנחנו נהיה מאושרים רק כשנראה שאנחנו בכיוון להיות רבי חיים קניבסקי. אבל אם אני רחוק מזה - אז מה זה שווה...

רבי חיים לימד אותנו להיות מאושר מכל ידיעה של תורה!!! כמו יהלומן שהרויח מאה אלף דולר, והוא שמח ומאושר... למה אתה שמח, החבר שלך הרויח באותו רגע מליון...! נכון, אבל מה זה גורע ממני?... אני הרווחתי מאה אלף...! כל ידיעה של תורה,

מושרש בה אהבת תורה במדה גדושה, ולכן לקחה אותו-אך סוף הכבוד לבוא.

ונכון... בסוף הוא נהיה רבי חיים קניבסקי... צריך לדעת שככה זה כל החיים... כשאחד רוצה להשקיע כסף בבנק, אם אתה משקיע לזמן קצר - אתה מרויח גרושים, אך אם זה לטווח ארוך - אתה מרויח פי כמה וכמה. אחד שלומד ומשקיע בלימוד בשביל שמיד הוא יהיה גדול הדור, זה גרושים... אבל אחד שמשקיע ועובד, ועובד, וקובץ על יד ירבה, לאט לאט הוא נהיה 'גדול הדור'!!!

התורה בוחנת אותנו

אנחנו יודעים ממרן רה"י זיע"א, וממרן רה"י רבי גרשון זיע"א, פורים זה זמן של שמחת תורה אמיתית, של קבלת התורה מאהבה, שאפשר לזכות לזה!! זה לא סתם שאומרים לך תלמד היום... אלא זה הזמן!!! כעת זה הזמן! היום זה יום החתונה של התורה שבעל פה, קבלוה מאהבה.

מה דעתכם שחתן וכלה יתחתנו, ויום אחרי החתונה אשתו תראה אותו פתאום לובש כובע ליצן ואומר בדיחות נבובות... זה מקיש הויה ליציאה... התורה בטוחה שהיא לקחה לה לחתן בחור ישיבה מתמיד מבני ברק, ופתאום היא רואה ליצן מרמת 'גן'... זה לא מתאים לה... היא צריכה רמה יותר גבוהה!

צריך לדעת, אם אנחנו באמת רוצים להשיג תורה, זה היום, וזה הזמן! לא לבזבז את היום, כי זה יום שבו זוכים לדורות!!! היצר הרע יודע את זה, אז הוא לא נותן לנו את זה...

היום הכלה בוחנת אותנו, הכדאי להינשא לו, או לא?... וכמש"כ בסנהדרין (צט, ב) שהיא מבקשת מאת קונה לגלות לו טעמי תורה וסדריה, היום החתונה, היא רואה אם זה חתן טוב או לא... כדאי לנו להצליח במבחן...

השיכור - מגלה את הפנימיות

הגאון הצדיק רבי ישראל אליהו וינטרויב אמר לי שני דברים, ואני רוצה כעת להגיד אותם: הוא דיבר נגד שכרות, שבחור אח"כ מאבד את הדעת ונהיה מזולזל. רבי חיים קניבסקי סיפר שפעם אחת הוא השתכר בלומז'ה, הלכו שם לבית הרבנים, והחזירו אותו הביתה במונית, אמר לו החזון איש, לא זה מה שהתורה רוצה...

זה שתי דעות בהלכה, אך היום רוב בני אדם שמשתכרים - לא עושים דברים טובים... ואפשר לסמוך על השיטה שישתה יותר מלמודו וישן. והסביר לי הגר"א וינטרויב: הרי מה הענין של שכרות?... ודרך משל, היה פעם מלך שאחד השרים הגדולים גילה סוד של המלוכה. כשרצו לברר מי השר הבוגד, כולם הכחישו כמובן. מה עשה המלך?... הוא עשה משתה גדול, הביא יינות משכרים, וכולם השתכרו, וכשנכנס יין יצא סוד, ואותו שר סיפר בגאווה בלתי מוסתרת איך אני 'עבדתי' על המלך, סיפרתי, הוא לא יודע מזה... וכמובן שהוא יצא ממשתה היין להיתלות על עץ גבוה

כהמן בשעתו.

אומר ר' ישראל אל"ה, השכרות היא לגלות את הסוד, מה יש לך בלב... פעם, כשהיו משתכרים מה היו מדברים?... איזה רגש, איזה קרבת ה'...

הגר"ר יוסף חיים זוננפלד התגלה בגדלותו ע"י משתה היין של פורים.

המהרי"ל דיסקין דיבר בעומקה של תורה, וכמעט כולם שהיו שתויים - נרדמו... ר' יוסף חיים החזיק מעמד, והתווכח איתו, [בגלל שהוא היה שתוי, אחרת - מי היה מעיז...] וכשסיימו, אמר המהרי"ל, כעת נודע לי מי זה רבי יוסף חיים זוננפלד...

מה אנחנו מגלים בפנימיות שלנו?... אוי ואבוי... מה בחור מגלה?... מה הוא מגלה כשהוא שיכור, את הפנימיות שלו שהיא ריקה ונבובה!!!

השמחה של פורים

דבר נוסף אמר לי ר' ישראל אל"ה: נוהגים היום להתחפש בפורים... עושים מזה עסק שלם, ואם יש ילדים קטנים אז בכלל... וכל אחד תחפושת אחרת...

ומאד מעניין - אמר ר' ישראל אל"ה - שאין שום מקור למנהג הזה שמתחפשים בפורים, יש רק בהלכה נדון לגבי לא ילבש וכיוצ"ב, אבל אין מקום שכתוב שהמנהג להתחפש, אז למה מתחפשים!... והסביר ר' ישראל אל"ה, היה בחור טוב מוצלח קראו לו יענקל'ה, ונעבאך... לא הלך לו בשידוכים... הוא העפיל לגיל שלושים, וכל כמה שמתבגרים יותר קשה יותר... אבל בגיל שלושים הוא זכה ועשה שידוך... משהו מיוחד! האמא חזרה הביתה מהווארט מאושרת כולה... בעננים... מוישהל'ה בן השנתיים שכב במיטה, ונם את שנתו. האמא מעירה אותו, מוישהל'ה... תרקוד! יענקל'ה התארס...!!! והוא, מסכן... פותח בקושי את העיניים, מה היא רוצה מהחיים שלו... תצחק, תחייך!!! וזה לא עוזר כלום... אבל האמא לא יכולה, כל הבית צריך לרקוד... אז מה היא עשתה!... היא לבשה כובע ליצן, צבעה את הפנים, עשתה כמה עוויות, ומוישהל'ה צחק צחק...

על מה הוא צחק, על זה שיענקל'ה התארס?... לא. אבל העיקר שהוא צחק, מה זה משנה למה...

בפורים - הכניסה לעצובים אסורה! אבל תסלחו לי, יש הרבה מוישהלאך... גם בגיל שבעים וגם בגיל תשעים, וגם הם צריכים לשמוח... אז נותנים להם כובע ליצן, ושאר דברים בשביל שהם ישמחו.

תגיד לי, אתה מוישהל'ה?... בן כמה אתה היום?... זה מתאים לך?!

ככה אמר רבי ישראל אל"ה.

בא נהנה באמת, שמחה אמיתית של פורים... שמחה של תורה, שמחה של דבקות בקדוש ברוך הוא... ולנצל את היום... אפשר לקבל!!! זה יום של תפילה! זה יום שהתורה בודקת אותי... לבקש

פעם בא אדם קצת תמהוני שבא לרבי חיים בפורים והביא לו 'משלוח מנות'. מה הוא הביא?... הוא קנה כמה בורקסים מאחד הקונדיטוריות...

וכיוצ"ב האנשים שם לא ידעו איך להגיב, בפרט שהוא גם החזיק את זה בידיים... אחרי שהוא הניח את זה על השלחן ופנה לצאת, אחד מהנכדים לקח את זה והחזיר לו את זה. רבי חיים מסתכל, ושואל איפה זה?!... החזרתי לו. השיב הנכד. רבי חיים מזדעזע... החזרת לו?!... הרי"ז הלבנת פנים, כעת אין סעודת פורים, אין כלום, עד שאתם קוראים לו בחזרה שיביא לי את המשלוח שלו! ירדו, חיפשו באיזור, חיפשו בלדרמן ולא מצאו אותו... אמרו לרבי חיים, אנחנו לא מוצאים אותו. אמר רבי חיים, אז לא. אין יותר סעודת פורים! חיפשו אותו כבר בכל רחבי בני ברק... עד שבסוף מצאו אותו, ואמרו לו שהרב קורא לך... הוא בא מהר, רבי חיים האיר לו פנים, אני מחכה לך!! איפה המשלוח מנות שלך, אני רוצה את זה!!... הוא נתן לו, ורבי חיים ברך אותו מכל הלב, והוא יצא בעננים... זה היה רבי חיים.

(אורחות חיים, כי תשא, תשפ"ג)

על תורה של אהבה, על שמחה, לבקש על דביקות בה'... לשמוע את הכינור... היום את הכינור הזה אפשר לשמוע...

מי שמנצל את היום הזה מרוויח הרבה!

אבל אני רוצה לומר לכם עוד דבר: העצבות אמר רבי אליהו לפיאן, זה 'עלה' מבית הקברות. והליצנות היא 'עץ' מבית הקברות... הליצנות זה הורג את הבן אדם... הוא מאבד את השכל... שוטה דחד יומא... אין כזה ענין!

בין אדם לחבירו...

דבר נוסף יש לנו, של בין אדם לחבירו: מרן הגר"ח קניבסקי, הבין אדם לחבירו שלו היה לשם דבר, לכל אחד הוא אמר מילה טובה... היה ילד אחד שהתחפש לדג... הילד היה קצת מאוכזב מהתחפוש העלובה הזאת... הוא בא לרבי חיים בפורים, והגר"ח שואל: למה התחפשת?...

לדג. אמר לו רבי חיים, לא... אתה התחפשת ליונה הנביא שהדג בלע אותך... אתה יונה הנביא!

אותם אנשים 'שקופים' שאף אחד אינו רודף אחריהם ומחפש את תשומת ליבם - גם הם רוצים לשמוח בפורים. הבה נחשוב גם עליהם ונשגר להם 'משלוח מנות'

משלוחי המנות של פורים הפכו להזדמנות נאותה להביע דברים ומי לא קיבל?

אכן מצוה גדולה היא 'משלוח מנות' ומטרה גלומה בה. להרבות אחווה ורעות בין יהודים. ייתכן מאוד כי אחרי פורים נגלה הידוק קשרים בין כל אותם שקיבלו מאתנו 'משלוח מנות', בתקווה שהם יזכרו מי קיבל ממי, ובתקווה שרגע לפני שהם בחשו בקדירות - והעבירו ממשלוח אחד למשנהו, כדי לקנות אותו ב'שינוי מעשה' ולהעביר אותו למישהו אחר... כאשר לפעמים בתום הסיבוב זה חוזר למקור הראשון ממנו יצא - הם בדקו מי שלח להם, ואולי עיינו לרגע בברכה המצורפת, בה השקיעו מחשבה ויזע.

חשוב אבל הרבה יותר לחשוב על אלו שאין מי שישלח להם, ולא חסרים כאלו. בהצצה קטנה מסביב, נגלה ממש קרוב אלינו כמה כאלו. בכל בנין מגורים יש לפחות אחד, או שניים או יותר, 'מסכנים' כאלו, שיושבים בפורים ומצפים שמישהו ידפוק בדלתם ויכניס להם הביתה מעט אור ושמחה.

מותר בהחלט להקדיש עוד כמה דקות של מחשבה ופעילות. לאחר סבב המשלוחים הכבד שיוצא לכל המי ומי, עבור עוד יהודי שבור לב, לשלוח לו מנה קטנה של שמחה בדמות 'משלוח מנות' צנוע וקומפקטי, עם כמה מילים חמות.

זה יכול גם להיות נהג האוטובוס העדין שמשרת אותנו

שלושים יום קודם חג הפורים שואלים ודורשים בהליכות משלוחי המנות.

קונים מכל הבא ליד, אורזים וחורזים, מזמינים, מדפיסים, צורבים. חורטים, מגלפים, מעצבים, משרטטים, מאיירים, מצלמים, ממסגרים. סורקים. מנסחים, עורכים וכותבים, מוחקים ומתקנים, משקיעים ומתכננים, משחילים וממיינים, מסדרים ומעמידים. מצרפים ומוסיפים, מניילנים ועוטפים, מקפלים ומהדקים. סוגרים ואוטמים, בודקים ומוודאים, משווים ומחלקים - והסאגה לא נגמרת עד שהמשלוח ייצא מדלת הבית לכיוון היעד המבוקש.

משלוחי המנות של פורים הפכו להזדמנות נאותה להביע דברים. מביעים רגשי הוקרה והערכה לצוותות החינוך. למלמדים ועוזריהם, למנהלים והסגנים, למחנכים וחברי הסגל, למורות ולמשלימותיהן. למנהלות ולסגניותיהן. למקצועיות ולממלאות מקומותיהן, לבוסים ולמזכיריהם, לקולגות ולחברי חבריהם, לעסקני הציבור וליחצניהם, לראשי הכולל וחברותותיהם. למגידי השיעור ולתלמידיהם. לרמי"ם ולמשיבים, למשגיחים ולמשגיחים קטנים, לראשי חבורות ולמשפיעים, ועוד הרשימה ארוכה כאורך ה...

לשמוח בפורים. הבה נחשוב גם עליהם ונשגר להם 'משלוח מנות
- איש לרעהו'. פורים שמח!
(המבשר, ביטוי הולם, אהרן ברגמן, ט' אדר"ב תשפ"ד)

במסירות, או הקופאי השקט מהמכולת. אף עובד ניקיון יהודי
בבית, או בבית הכנסת וכדומה. אותם אנשים 'שקופים' שאף
אחד אינו רודף אחריהם ומחפש את תשומת ליבם - גם הם רוצים

**'דנו, אני רוצה אותך למשלוח מנות'.. "זאת
אומרת שאתה המשלוח מנות שלי לפורים.
הגוף והנפש שלך הם שתי מנות שאתה
נותן לי לכבוד חג הפורים. עשינו עסק?"**

רבה של מגדל העמק הרב יצחק גרוסמן בסיפור מרתק על תלמידו 'דנו'

מנות שלי לפורים. הגוף והנפש שלך הם שתי מנות שאתה נותן לי
לכבוד חג הפורים. עשינו עסק?" "כן", ענה דנו בבושה, והציבור
מחזק את ידיו בשאגות עידוד, "דנו! דנו! דנו! והוא נשאר שם. עד
עצם היום הזה.

היום משמש הרב דניאל כר"מ ומחנך במוסדות "מגדל אור",
ומפיץ תורה ויהדות בלב הנערים הרבים. בכל ליל פורים, לאחר
קריאת המגילה, הוא עולה על הבמה ומספר את נס הפורים
הפרטי שלו.

את סיום הסיפור שמעתי בשנה שעברה לראשונה:

"חזרתי הביתה", סיפר הרב דניאל, "ואמרתי לבני המשפחה
'אני חוזר למגדל אור'. הם הסתכלו עלי בתמהון, 'מה יש לך?
סופסוף עזבת אותם. מה אתה חוזר?' "אני משלוח מנות של
הרב", סיפר להם דניאל. "מה זאת אומרת?"

"הבטחתי את עצמי משלוח מנות לרב גרוסמן", ענה דניאל.
המשפחה, שהיתה שומרת מסורת והקפידה על חגים, לא
ידעה איך לעכל זאת, אבל ברירה לא עמדה בפניה. הבן שלהם
משלוח מנות של הרב גרוסמן! " טוב לך", קבעה האם.
והוא כאן. המאור שבתורה החזירו למוטב. ולא זו בלבד, אלא
בכל שנה הוא מקפיד להביא עוד ועוד משלוחי מנות שכאלו לעם
ישראל.

(מתוך הספר אור השבת)

הוא היה תלמיד חביב ומצטיין. "דנו", קראנו לו בחביבות. תווי
פניו העידו על עדינות נפשו. ידענו כי הרקע המשפחתי שלו קשה,
ושהוא נושא עמו מטען לא קל. צוות המוסדות העניק לו בכל ימי
לימודו ב"מגדל אור" את החום והאהבה שלהם היה זקוק.

כשהגיע לגיל 13, חגגנו עמו בר- מצווה. הענקתי לו זוג תפילין
וייחלתי להצלחתו, ברם אחיו התעקשו שהוא יחזור הביתה וילמד
קרוב לבית. חשתי מאד מכך, אבל לא היתה לנו ברירה. דנו חזר
הביתה ועם הזמן הפך לנער שוליים, התחבר לילדים מסוכנים
באזור והתדרדר רוחנית ומוסרית.

נשאתי עמי כל הימים כאב לב על שדנו עזב את דרך התורה.
הוא, שכבר הכיר את בוראו ולמד בחשק רב ובהצטיינות, עזב באר
מים חיים לטובת בורות נשברים.

ואז הוא קפץ לביקור מחזור. היה זה בפורים. קראו לו והוא
בא. החגיגה היתה גדולה, קראו מגילת אסתר ברוב עם, אחר כך
חולקו משלוחי מנות ונערכה סעודה גדולה, שיר ושבח, הודעה
והלל לקב"ה. הבוגרים נעמדו לרקוד עד דלא ידע, והאווירה
נהיתה פורימית ושמחה.

לפתע, בין מאות התלמידים, הבחנתי בו. רצתי אליו וביקשתי
שיעלה עמי על הבמה. תחילה סירב, אך אחר כך עלה לבמה,
ואמרתי לו, "דנו היקר, תלמידנו האהוב, אני רוצה ממך משלוח
מנות. תיתן לי?" "בוודאי", כבוד הרב, "אני חייב לך הכרת הטוב."
"אז בבקשה", עניתי, "אני רוצה אותך למשלוח מנות". "אותי?
מה זאת אומרת?" לא הבין דנו. "זאת אומרת שאתה המשלוח

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

5 דברים שאולי לא ידעת על תחפושות בפורים

הרמ"א לבש מסכה בפורים | תחפושת בפורים - זכר לזנב של ושת' | למה לא כדאי להתחפש להמן
| האם מותר להתחפש לליצן? | האם מותר לחסיד להתפלל בתחפושת של ליטאי?

1. הרמ"א לבש מסכה בפורים

המנהג להתחפש בימי הפורים עם מסכות על הפנים ובמבחר מלבושים ססגוניים, הוא מנהג יהודי עתיק עוד מזמן הקדמונים, כמבואר בתשובת מהר"י מינץ (סימן טו), ומובא ברמ"א (או"ח סימן תרצו סעיף ח). וסיפר הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל (לב העברי, ירושלים תש"נ חלק א עמוד ד אות ב) על הרמ"א, שנפטר כידוע בגיל ל"ג (יש אומרים שנפטר בגיל מבוגר יותר), ונפטר בל"ג בעומר, ובשנת של"ג, וכתב ל"ג ספרים - וכשהספידוהו רצו לומר עליו ל"ג שבחים, ומצאו ל"ב שבחים ולא מצאו עוד שבח אחד להשלים למנין ל"ג, עד שסיפר זקן אחד שהרמ"א נהג בפורים ללבוש מסכה ולהחליף בגדים, ועבר בכל הבתים להזכיר 'צו מעריב בזמנו' (להתפלל מעריב בזמן) כדי שלא ישכחו מפני טרדתם בסעודת פורים.

2. תחפושת בפורים - זכר לזנב של ושת'

אחד הטעמים המעניינים למנהג לבישת תחפושות כתב בשו"ת כנסת יחזקאל, הוא זכר לכמה דמויות מהמגילה שכביכול שמו מסכות: א) המלאך גבריאל כיסה את המראה של ושת' ועשה לה זנב (מגילה יב, ב; וטעם זה כותב גם באליה רבא סי' תרצ"ו ס"ק טו, שהתחפושת היא זכר למפלת ושת' המלכה שצמח לה זנב); ב) אסתר כאילו שמה מסווה על פניה וכיסתה את מוצאה כדי שלא ידעו שהיא יהודיה וכל אחד חשב שהיא מאומתו (מגילה ז, ג) מלאכי השרת התחפשו לבני המן, קצצו אילנות בגינת אחשוורוש והסבירו לו שכך ציווה המן; ד) אליהו הנביא התחפש לחרבונה סריס המלך כמובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג) ובילקוט (סימן תתרנט). ה) בדומה להנ"ל כתב במחצית השקל שהטעם שמתחפשים הוא על שם הפסוק (אסתר ח, יז) "רבים מעמי הארץ מתיידיים", ויש מוסיפים על פי פירוש הגר"א (מגילת אסתר שם) שאותם מתיידיים לא היו גרי אמת, ורק עשו עצמם כיהודים, וזכר לכך לובשים תחפושות ומסכות ועושים עצמנו כדמות אחרת.

3. למה לא כדאי להתחפש להמן

להתחפש לגויים, כגון להמן ואחשוורוש, דעת הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שאין בזה איסור משום חוקות הגויים, אך לא ראוי להתחפש לגוי. וסיפר בשם אביו הגרי"י קנייבסקי זצ"ל (ארחות רבינו סימן קח), כי בישיבה שבה למד עשו כל שנה 'פורים שפיל' להמחשת סיפור המגילה, כאשר הבחורים הציגו את הדמויות. וכל שנה, הבחור שהתחפש להמן לא נשאר בלימוד ועזב את הישיבה באותה שנה.

ותחפושות מענייני עבודה זרה, כגון בגדי כומר וכדומה, לדעת הגר"ח פלאגי' זצ"ל (רוח חיים יו"ד סימן קעח ס"ק ב) אין לגשת עימה לפני העמוד, ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל (אשרי האיש חלק ג פרק מח אות ו) אסור מן הדין להתחפש בתחפושת כזאת משום 'ושם אלוקים אחרים לא תזכירו לא יישמע על פיך'.

4. האם מותר להתחפש לליצן?

בארחות רבינו (חלק ג אות קד) מביא, שאחד פרסם שתחפושת ה'ליצן' היא המצאת הגויים בשביל חגיגה להוללות, ואסור להתחפש בה בפורים, ולא הסכים הסטייפלער זצ"ל לדבריו והתיר להתחפש לליצן, כפי שנוהגים כבר מאות שנים, וכמובא במסעי החיד"א, והגויים הם שלקחו אותה מהיהודים, ואין בדבר איסור משום (ויקרא יח ג) 'ובחוקותיהם לא תלכו' כמוזכר לגבי שטיחת עשבים בשבועות, שאף שהגויים נוהגים כך, הם למדו את המנהג מהיהודים.

5. האם מותר לחסיד להתפלל בתחפושת של ליטאי?

מנהג העולם להתפלל עם תחפושת. אמנם לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל (יבקשו מפיהו פורים חלק ב שער ח פרק א סעיף ט) אין להתפלל בשעה שלבוש בתחפושת, אם אין ראוי לעמוד בפני המלך. לדעת הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל (או"ח עמוד ריד) והגר"ר ניסים קרליץ זצ"ל (בנתיבות ההלכה פורים עמוד 205) - "אין ראוי". וכתב הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק י סימן יח) שחסיד בלבוש ליטאי או להיפך מותר, ודייק

ואסור בתחפושת; ומאידך, לדעת הילקוט יוסף (תרצה כ) מותר בתחפושת ואסור במסכה, שכן הדרך לעמוד בפני גדולים ביום זה.
(נלקט מתוך מאמר בגיליון עומק הפשט כי תשא תשע"ח)

הג"ר יוסף דב ספטימוס שליט"א (איגרת הפורים פרק ו הערה יג עמוד מב) שאם זו תחפושת לא מכובדת אסור, וכן כתב הג"ר יהודה טשזנר שליט"א שלבוש משונה אסור. לדעת הגר"מ גרוס שליט"א (נקיות וכבוד בתפילה) מותר במסכה - שמקורו ברמ"א,

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

ממה נדהם מרן הגרי"ש אלישיב בשאלה על כשרות ממרח הריבה?

בבא מציעא דף כו

סכינא בתר קתא

ושאל בתימהון: לשם מה צריך לשים על הלחם גם חמאה וגם ריבה? אם הינך רוצה למרוח על הלחם חמאה, בבקשה, ואם אתה רוצה למרוח ריבה, ניחא, אבל גם וגם? אתמהה.
רבינו הקדוש זצ"ל לא יכול היה לתפוס כיצד בחור בן תורה אשר יושב ועמל בתורה, מסוגל להיות שקוע כל כך בגשמיות. הרי הרוצה לגדול בתורה חייב להסתפק במועט!
(תודה דיליה ח"א עמ' תמו)

מעשה שאירע בבחור ישיבה אשר סעד פת שחרית, ומרח על לחמו חמאה, לאחר מכן מרח עם אותה סכין ריבה, כשסיים לאכול התעורר אצלו הספק האם ניקה את הסכין היטב מהחמאה, או שמא לא והריבה הפכה לחלבית.
היות ונסתפק, החליט לגשת למרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל ולשאל הלכה למעשה, האם הריבה חלבית או לא?
הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשומעו את הסיפור הסתכל לעברו

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוסי על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם ניתן להוציא אדם ידי חובה בברכה כשהמברך אינו מחויב בה?

אולם, בברכות הנהנין, בין ברכת האכילה ובין ברכת הריח - מאחר והאדם אינו חייב להנות, וחובתו לברך היא רק משום רצונו בהנאה, אין הערבות מחייבת את חברו בברכתו; ולכן, מי שאינו נהנה בעצמו אינו רשאי לברך עבור חברו; ואם עבר וברך, ברכתו לבטלה, והשומע לא יצא ידי חובה.

[משנ"ב ריג, יד-טו; וראה ביה"ל ד"ה על; בו"מ דרשו, 12; וראה שם, 13]

לכתחילה, לא יוציא אדם את חברו בברכה אלא כשהוא עצמו גם כן מחויב בברכה. ובדיעבד, בברכות המצוות, כגון ברכת הציצית, יצא השומע ידי חובה אף כשהמברך אינו מקיים בעצמו את המצוה, משום ש'כל ישראל ערבים זה לזה' לקיום המצוות, ומאחר והשומע לא קיים את המצוה, נחשב הדבר במידת מסוימת כאילו המברך עצמו מחויב במצות חברו.

באיזה מקרה חשובה עניית אמן יותר מהרגיל?

ומוציא את השומע מדין 'ערבות' [ראה לעיל] - יתכן שאם השומע לא ענה אמן, לא יצא ידי חובה. אך במקרה שהמברך עצמו גם כן מתעתד לקיים כעת את המצוה, וכן בברכות הנהנין, שבהן אין המברך מוציא אחר ידי חובה אלא כשנהנה בעצמו, כאמור לעיל - יצא השומע ידי חובה אף אם לא ענה אמן.

[שו"ע ריג, ב, ומשנ"ב יז; בו"מ דרשו, 19 ו-21; וראה עוד שם]

על כל ברכה שאדם שומע, חייב לענות 'אמן'. ואף המברך עצמו, יכוון לענית 'אמן', שאף היא בכלל הברכה, ועל ידה הברכה חשובה יותר. ואם השומע יוצא ידי חובה בברכה זו מדין 'שומע כעונה', חובתו בעניית אמן גדולה יותר, כדי להראות בכך שניאות לברכה, וחפץ לצאת בה ידי חובה. ובברכות המצוות, במקרה שהמברך עצמו כבר קיים את המצוה,

כיצד יתכן שיאמר אדם ברכה שהוא מחויב בה והיא תהיה 'ברכה לבטלה'?

ה' שבברכה, משום שבשמיעתו הוא נחשב כמברך בפיו, והרי זה 'הפסק' באמצע הברכה; ובדיעבד, אם ענה 'ברוך הוא וברוך שמו', אך שמע את כל מילות הברכה כראוי, לא יברך שנית. וכמו כן, המכוון לצאת ידי חובה בשמיעה, לא יברך גם בפיו בזמן ששומע את הברכה, משום שזוהי ברכה לבטלה.

[שו"ע ריג, ב-ג, ומשנ"ב יט; בו"מ דרשו, 20]

לקיום דין 'שומע כעונה' בברכה, נדרשת כוונת המברך להוציא ידי חובה, וכוונת השומע לצאת. ואם סיכמו מראש שהאחד יוציא את חברו בברכה, או שהגיעו למקום על מנת כן, וכדומה - יצא השומע ידי חובה אף אם לא התכוון במפורש בשעת הברכה לצאת ידי חובה.

והשומע לא יענה 'ברוך הוא וברוך שמו' לאחר הזכרת שם

* היוצא ידי חובת ברכה מדין 'שומע כעונה', צריך לתת את דעתו על שמיעת הברכה; אך אם אוזניו שומעות את הברכה ודעתו מוסחת - יש מהפוסקים שצידד, שלא יצא ידי חובה.
* בברכות הנהנין, לכתחילה אין אדם רשאי להוציא את חבירו אלא במצב של 'קביעות' שבו הם מחוברים ומצורפים יחד. בברכה ראשונה - בפת ויין, צריך ששניהם יִשְׁבו סביב שולחן אחד, אך עמידה אינה נחשבת למצב של קביעות. וביתר המאכלים והמשקאות, וכן בברכות הריח ובברכות השבח - נחלקו השולחן ערוך והרמ"א אם תיתכן בהן 'קביעות' על ידי ישיבה בצוותא.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שאמר 'רצה' ו'יעלה ויבוא' בברכת 'נודה לך' - האם יצא ידי חובה?

ובשבת שחל בה יום טוב וכיוצא בו - לכתחילה, יאמר תחילה 'רצה' ואחר כך 'יעלה ויבוא'. ואם התחיל לומר 'יעלה ויבוא' - יש אומרים שיפסיק ויאמר 'רצה'; ויש שנראה מדבריהם שלא יפסיק, ויאמר 'רצה' לאחר 'יעלה ויבוא'. ויש מי שכתב, שאם כבר הזכיר את היום, כגון שאמר "ראש החודש הזה", לכלל הדעות לא יפסיק. [שו"ע קפח, ה, ומשנ"ב יב-יג; בו"מ דרשו, 7]

בשבת מוסיפים בברכת המזון 'רצה והחליצנו'; וביום טוב, חול המועד וראש חודש, מוסיפים 'יעלה ויבוא'. ומפני שיש באמירות אלו בקשת רחמים, קבעו חכמינו ז"ל לאומרן בברכה השלישית שבברכת המזון, שעניינה בקשת רחמים, ולא בברכה השניה, שעניינה הודאה. ואם אמר 'רצה' ו'יעלה ויבוא' בברכה השניה, לא יצא ידי חובה, וצריך לשוב ולאומרן במקומן.

הנה ימים באים...
כי אם לשמע
את דברי ה'...

קו השיעורים של 'דרשו'
*4992
077-2222666
www.Dirshu.co.il

הדף היומי בהלכה

<p>רבי אריה זילברשטיין שליט"א עברית - פשוט מקוצר + תורחב שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי אפרים סגל שליט"א עברית-אידיש שלח: 2-4-2017</p> <p>רבי מרדכי שלמה פרינד שליט"א אידיש שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי עדיאל אלון שליט"א פאראלען אינטראנעט-בון די-ימי-בהלכה שלח: 3-4-2017</p>	<h3>הדף היומי תלמוד בבלי</h3> <p>רבי אפרים סגל שליט"א עברית - אידיש שלח: 2-4-2017</p> <p>רבי אליהו אונגשיין שליט"א עברית - פשוט מקוצר שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי מאיר שפירא שליט"א עברית - פשוט תורחב שלח: 2-4-2017</p> <p>רבי אברהם פוקס שליט"א עברית - פשוט על הרב טייטל שלח: 3-4-2017</p>
---	--

הדף היומי בתלמוד ירושלמי

רבי אליהו אונגשיין שליט"א
עברית
שלח: 4-4-2017

רבי שמואל בקר שליט"א
עברית
שלח: 3-4-2017

רבי עמרם בינעט שליט"א
עברית
שלח: 3-4-2017

עמוד היומי תלמוד בבלי

<p>רבי מנחם דרימן שליט"א עברית שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי עמרם בינעט שליט"א אידיש שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי ירמיהו לעסין שליט"א אנגלית שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי שלמה סטרו שליט"א טענדזיט שלח: 4-4-2017</p> <p>רבי עובדיה טלנא שליט"א טענדזיט שלח: 3-4-2017</p>	<p>רבי אריה זילברשטיין שליט"א עברית שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי דוד הופשטער שליט"א אנגלית שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי מאיר ערנא שליט"א עברית שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי דוד בוק שליט"א עברית עם 'ביאורי תוספות' שלח: 3-4-2017</p> <p>רבי אליהו שור שליט"א עברית תירגום בעמוד היומי שלח: 3-4-2017</p>
---	--

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il